

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 165/03-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júla 2003 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. M., E. I., L., zastúpeného advokátom JUDr. L. A., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia základného práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie jeho veci v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd konkurzným konaním vedeným na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 38 K 39/95 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obo 9/03 a vládou Slovenskej republiky, ktorá mala ovplyvňovať rozhodovanie súdov, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. I. M., E. I., o d m i e t a z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2003 doručená sťažnosť (doplnená podaniami doručenými ústavnému súdu 9. apríla 2003, 14. apríla 2003, 30. apríla 2003 a 15. mája 2003) Ing. I. M., E. I., L. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. L. A., Advokátska kancelária, B., ktorou namietal porušenie základného práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie jeho veci v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obo 9/03 v spojení s konkurzným konaním vedeným na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 38 K 39/95, v ktorých uznesení krajského súdu č. k. 38 K 39/95-333 z 30. júna 1999 potvrdeným uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 127/02-701, 4 Obo 9/03 z 30. januára 2003 (ktoré podľa doložiek právoplatnosti na nich vyznačených nadobudli právoplatnosť 6. marca 2003) bol vyhlásený konkurz na majetok sťažovateľa.

Vyššie označené základné práva podľa sťažovateľa mali porušiť aj „tajné úkony Vlády SR, resp. jej Predsedu (a štátnych orgánov SR) smerované voči súdnym a policajným orgánom SR a vykonané na základe požiadavky nemeckého veľvyslanca“.

V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd:

„1. Vyhlásil uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 1. 2003 v konaní 4 Obo 9/03 za rozporné s článkom 48 Ústavy SR, ods. 1, 2 a článkom 6.1 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd a ho zrušil.

2. Vyhlásil uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 6. 1999 v konaní 38 K 39-95-333 za rozporné s článkom 48 Ústavy SR, ods. 1, 2 a článkom 6.1 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd.

3. Vyhlásil tajné úkony Vlády SR, resp. jej Predsedu (a štátnych orgánov SR) smerované voči súdnym a policajným orgánom SR a vykonané na základe požiadavky nemeckého veľvyslanca F. L. zo 7. 8. 2001 za opatrenia porušujúce článok 48 Ústavy SR a článok 6.1 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd.

4. Priznal navrhovateľovi spravodlivé zadost'učinenie za zmarené obchodné transakcie počas konkurzného konania vo výške 14 miliónov USD v SK v kurze USD k SKK k 30. 6. 1999 s úrokom vo výške diskontu do dňa zaplatenie a zaviazal odporcov k ich úhrade spoločne a nerozlučne.“

Sťažovateľ súčasne žiadal vydanie predbežného opatrenia, ktorým by bolo krajskému súdu zakázané do právoplatného ukončenia konania pred ústavným súdom „vykonávať akékoľvek úkony v konkurznom konaní 38 K 39/95“.

Svoje návrhy odôvodnil sťažovateľ tvrdením, že „o jeho veci pravdepodobne nerozhodol zákonný súd“. Podľa jeho informácií „došlo začiatkom roku 2003 k zmenám v zložení senátov na NS SR a už pridelené veci boli novo pridelené, resp. boli zmenené senáty. O tom, že sa takáto zmena mohla dotknúť aj navrhovateľov svedčí fakt, že v roku 2003 dostal jeho spis nové číslo. Navrhovateľ však nepozná zloženie senátu, ktorý jeho vec riešil, ani po napadnutí veci ani po zmene rozvrhu práce“.

Podľa názoru sťažovateľa vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu a krajského súdu a im predchádzajúce konania sú „v rozpore s článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru ... ako aj článkom 48 Ústavy SR“, lebo „konanie nebolo

spravodlivé, nebolo realizované v jeho prítomnosti a nemohol sa vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom“.

Sťažovateľ ďalej tvrdí, že „o jeho veci nekonal nestranný súd“, čo odôvodňoval údajnou ingerenciou najmä predsedu vlády Slovenskej republiky a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky do súdnych sporov, ktorých účastníkom boli Slovenské telekomunikácie, a. s., pričom táto spoločnosť vystupovala v konkurznom konaní o jeho majetku ako veriteľ.

Podľa názoru sťažovateľa „Ministerstvo spravodlivosti SR ... dlhodobo utajuje rokovania a korešpondenciu so spoločnosťou Deutsche telecom, Bonn, Slovenské telekomunikácie, Bratislava a Nemeckým veľvyslanectvom v Bratislave a odmieta ju sprístupniť. To isté robí aj Krajský súd v Bratislave kde navrhovateľ (*t. j. sťažovateľ*) pozitívne vie, že právne názory sudcov sú oznamované MS SR a s veľkou pravdepodobnosťou aj príslušne korigované“.

Návrh na primerané finančné zadosťučinenie odôvodňoval sťažovateľ tvrdením, že „v roku 1999 mal rozpracovaný a zabezpečený kontrakt s iným subjektom v zahraničí vo výške 14.000.000,- USD. Napriek tomu, že okamžite zareagoval na vyhlásenie konkurzu a poskytol dokonca zodpovedajúcu plnú moc správcovi konkurznej podstaty, aby tento nebol viazaný na ev. dlhšie rozhodovanie súdu, správca sa o vec nepostaral so starostlivosťou riadneho hospodára a kontrakt padol. Vzhľadom ku skutočnosti, že správca konkurznej podstaty, je v konkurznom konaní štátnym orgánom ad hoc je navrhovateľ toho názoru, že Slovenská republika resp. jej orgány, ktoré správcu ustanovili sú povinní znášať dôsledky pochybení, ktorých sa v priebehu konania dopustil“.

K sťažnosti okrem iných písomností pripojil sťažovateľ aj sťažnosťou napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu.

Z obsahu uznesenia krajského súdu č. k. 38 K 39/95-333 z 30. júna 1999 vyplýva, že ním súd vyhlásil konkurz na majetok sťažovateľa, lebo „z vykonaného dokazovania má súd preukázané, že označený dlžník má viac veriteľov, ktorým nespláca splatné záväzky a súčasne má aj majetok postačujúci na úhradu trov konania. Keďže v danom prípade sú splnené všetky podmienky pre vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka podľa § 1 ods. 2 a § 5 ods. 1 zák. č. 328/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia“.

O odvolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 4 Obo 127/02-701, 4 Obo 9/03 z 30. januára 2003, ktorým napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil (išlo o vyššie označené uznesenie a o opravné uznesenie č. k. 38 K 39/95-680 z 3. júna 2002, ktorým prvostupňový súd uviedol namiesto pôvodného navrhovateľa jeho právneho nástupcu, ktorého nástupníctvo bolo preukázané predloženým výpisom z obchodného registra).

Najvyšší súd ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) prejednal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (odvolanie smerovalo proti uzneseniu) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa najvyšší súd vysporiadal s tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v jeho odvolaní (neexistencia navrhovateľa konkurzu, spochybňovanie pohľadávok v rozhodnutí uvedených veriteľov, nedostatočne upresnené jeho podnikateľské označenie, predaj jeho spoločnosti HBO Slovakia, s. r. o., L., dohoda o započítaní vzájomných pohľadávok uzatvorená s navrhovateľom, vplyv pohľadávok úpadcu voči svojim veriteľom prevyšujúcich jeho dlhy na vyhlásenie konkurzu a i.). Na základe skutočností uvedených v odôvodnení svojho rozhodnutia dospel najvyšší súd k záveru, že sťažovateľ má najmenej dvoch veriteľov a má majetok, ktorý stačí na krytie trov konania, teda sú splnené zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) ustanovené podmienky na vyhlásenie konkurzu na majetok sťažovateľa, a preto najvyšší súd

napadnuté uznesenie, ktorým bol vyhlásený konkurz, ako vecne správne podľa § 219 Občianskeho súdneho poriadku potvrdil.

II.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal z toho, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov ustanovených v zákone.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V danej veci sťažovateľ namietal porušenie základného práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie jeho veci v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa článku 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Predmetom sťažnosti je postup menovaných súdov pri rozhodovaní o vyhlásení konkurzu na majetok sťažovateľa. Konkurzné konanie upravuje zákon o konkurze a vyrovnaní.

Podľa § 1 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní účelom tohto zákona je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku.

Podľa § 1 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní dlžník je v úpadku, ak má viac veriteľov a nie je schopný 30 dní po lehote splatnosti plniť svoje záväzky.

Podľa § 1 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní fyzická osoba, ak je podnikateľom, a právnická osoba je v úpadku aj vtedy, ak je predĺžená.

Podľa § 4 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní z návrhu na vyhlásenie konkurzu musí byť zjavné, ktorému súdu je určený, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, musí byť podpísaný a datovaný. Návrh treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý

účastník dostal jeden rovnopis. Navrhovateľ je povinný k návrhu na vyhlásenie konkurzu pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva.

Podľa § 4 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní ak je účastníkom konania fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, alebo právnická osoba, návrh na vyhlásenie konkurzu musí obsahovať jej názov alebo obchodné meno, miesto podnikania alebo sídlo.

Podľa § 4 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní ak návrh na vyhlásenie konkurzu podáva veriteľ, v návrhu musí uviesť okolnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že dlžník je v úpadku (§ 1), označiť ďalšieho veriteľa a doložiť svoju pohľadávku voči dlžníkovi, aj keď nie je ešte splatná. Ak dlžník zastavil platby, predpokladá sa, že nie je schopný plniť svoje splatné záväzky.

Podľa § 4 ods. 6 zákona o konkurze a vyrovnaní veriteľa, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt v cudzine, sú povinní uviesť aj meno a adresu svojho zástupcu pre doručovanie v tuzemsku.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní podmienkou vyhlásenia konkurzu je, aby dlžník mal majetok postačujúci aspoň na úhradu trov konania.

Ako to vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom menovaných súdov a ďalších štátnych orgánov v napadnutom konkurznom konaní.

Z vyššie citovaných ustanovení § 1 ods. 2 a 3, § 2 ods. 1 a § 5 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní vyplýva, za splnenia akých podmienok môže súd vyhlásiť konkurz na majetok dlžníka za predpokladu, že návrh na jeho vyhlásenie spĺňa týmto zákonom ustanovené náležitosti (§ 4 zákona o konkurze a vyrovnaní).

Ak súd zistí, že sú splnené podmienky vyhlásenia konkurzu, rozhodne o vyhlásení konkurzu uznesením, ktoré musí obsahovať odôvodnenie (§ 13 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní). Ak súd zistí, že dlžník je v úpadku (má viac veriteľov a nie je schopný dlhší čas plniť svoje splatné záväzky alebo je v predĺžení) a má majetok postačujúci aspoň na úhradu trov konania, teda ak zistí, že sú splnené hmotnoprávne podmienky vyhlásenia konkurzu, a keď návrh obsahuje zákonom požadované náležitosti, vyhlási na majetok dlžníka konkurz.

Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v konaní napr. vo veci sp. zn. III. ÚS 37/03 súd v rámci tohto štádia konkurzného konania (do vyhlásenia konkurzu) zisťuje len existenciu hmotnoprávnych a procesnoprávnych podmienok a v tomto rozsahu aj zdôvodňuje svoje rozhodnutie.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia krajského súdu (jeho odôvodnenia) vyplýva, že z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, „že označený dlžník má viac veriteľov, ktorým nespláca splatné záväzky a súčasne má aj majetok postačujúci na úhradu trov konania“, teda „v danom prípade sú splnené podmienky na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka“.

Najvyšší súd ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) prejednal prvostupňové rozhodnutie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (odvolanie smerovalo proti uzneseniu) a dospel k záveru, že „odvolaniu nie je možné vyhovieť“. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa najvyšší súd vysporiadal s tvrdeniami sťažovateľa prezentovanými v jeho odvolaní a dospel k záveru, že „navrhovateľ prinajmenšom osvedčil, že má proti odporcovi splatnú vykonateľnú pohľadávku, je jeho veriteľom a osobou oprávnenou podať podľa § 4 ods. 1 zákona návrh na vyhlásenie konkurzu (svedčí mu tzv. procesné konkurzné právo) ..., že odporca má ďalšieho veriteľa, ktorý má proti nemu vykonateľnú pohľadávku. Je to spoločnosť Soria and Grey, s. r. o., ...“, teda „... že odporca má najmenej dvoch veriteľov, že odporca má majetok, ktorý stačí na krytie trov konania...“, t. j. že „... boli splnené podmienky pre vyhlásenie konkurzu“.

Z dôvodov uvedených vo svojom rozhodnutí najvyšší súd „napadnuté uznesenie, ktorým bol vyhlásený konkurz, ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. potvrdil“.

Sťažovateľ namietal „vzhľadom k zmene číslovania agendy NS SR v roku 2003 a retroaktívnej zmene práce NS SR potencionálne aj ods. 1 ...“ článku 48 ústavy. Okrem domnienky, že „táto zmena sa mohla dotknúť aj navrhovateľa“, ktorú zdokumentoval tvrdením o pridelení nového spisového čísla jeho veci a konštatovaním, že „nepozná zloženie senátu, ktorý jeho vec riešil, ani po napadnutí veci ani po zmene rozvrhu práce“, na podporu svojho tvrdenia o „potencionálnom“ porušení základného práva na zákonného sudcu garantovaného čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľ neprodukoval žiadne iné odôvodnenie svojho návrhu a neuviedol ani žiadne relevantné dôkazy v zmysle ustanovenia § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktoré by potvrdili namietané porušenie základného práva upraveného citovaným ustanovením ústavy a ustanoveniami § 7 ods. 2 (právo na zákonného sudcu) a § 27 (rozvrh práce súdov) zákona č. 335/1991 Zb. o súdech a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdech a sudcoch“).

Podľa § 7 ods. 1 citovaného zákona všetci sú si pred zákonom aj pred súdom rovní. Každý má právo na ochranu svojich práv, slobôd a právom chránených záujmov pred súdom, pokiaľ zákon nezveruje túto ochranu iným orgánom. Súdny rozhodujú sami a nezávisle, či vec, ktorá im bola predložená na rozhodnutie, patrí do ich právomoci.

Podľa § 7 ods. 2 citovaného zákona nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Obsahové náležitosti, postup tvorby a zostavovania rozvrhu práce, ako aj spôsob pridelenia jednotlivých vecí sudcom a vyšším súdnym úradníkom upravujú ustanovenia § 26 a § 27 ods. 1, 2 a 3 citovaného zákona.

Podľa § 27 ods. 4 zákona o súdoch a sudcoch evidencia rozdeľovania vecí na prejednanie musí zabezpečovať takú možnosť kontroly, aby si každá osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohla nazretím do spisu a evidenčných pomôcok preveriť pridelenie vecí zákonnému sudcovi.

Podľa § 27 ods. 5 zákona o súdoch a sudcoch každý má právo nazrieť do rozvrhu práce a robiť si z neho výpisy a odpisy.

Podľa § 236 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ... rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vychádzajúc z už vyššie konštatovaného nedostatočného odôvodnenia (a nepreukázania dôkazmi) tvrdeného porušenia označeného základného práva, ako aj z dôvodu nevyužitia možnosti danej sťažovateľovi ustanoveniami § 27 ods. 4 a 5 zákona o súdoch a sudcoch (kontrola realizácie práva na zákonného sudcu oprávnenou osobou) a následného nedomáhania sa nápravy zákonom ustanovenými prostriedkami (napr. dožadovaním sa dodržania zásady legality konania, prípadne napadnutím rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu jeho nesprávneho obsadenia dovolaním) ústavný súd považoval za potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie vecí. V tejto časti je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde je povinný vyčerpať prostriedky, ktoré mu zákon na jeho ochranu základných práv alebo slobôd poskytuje.

Sťažovateľ ďalej namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti, ktoré je zaručené ustanovením čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa § 66a ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní pojednávanie nariaďuje samosudca len vtedy, ak to ustanovuje zákon o konkurze a vyrovnaní alebo ak to pokladá za potrebné. Podľa § 66e ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní sa na konkurz primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ak zákon o konkurze a vyrovnaní neustanovuje inak.

Podľa ustanovenia § 214 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku predseda odvolacieho senátu nemusí nariaďovať pojednávanie („pojednávanie netreba nariaďovať“), ak odvolanie smeruje proti uzneseniu.

Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní súd rozhoduje o vyhlásení konkurzu uznesením.

Sťažovateľ v tejto časti mal možnosť žiadať vo veci vykonanie verejného zasadnutia, ktorú mu zákon poskytuje. Bez toho, aby túto možnosť využil, dovoľáva sa jej až v konaní pred ústavným súdom. I v tejto časti je potrebné pripomenúť ustanovenie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ ďalej namietal porušenie základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a to z dôvodu, že mu nebolo umožnené „preukázať, že konanie prebieha o neexistujúcich pohľadávkach“, že „nemal od súdu vedomosti o dôkazoch, ktoré iniciátor konkurzu súdu predkladá“, a „nemal možnosť navrhnúť svedkov, aby pokiaľ on nemá dokumenty o platbách tretích osôb k dispozícii tieto boli súdu predložené na základe zákonnej povinnosti“.

Z obsahu sťažnosti a z k nej priložených písomných dokumentov, najmä sťažnosťou napadnutých uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu, ako aj z obrany sťažovateľa v konaniach o nich vyplýva, že sťažovateľovi boli známe dôvody

vyhlásenia konkurzu a v konaní pred odvolacím súdom mal možnosť svoje námietky uplatniť, a tak plne realizovať svoje vyššie označené základné právo v konaní pred týmto súdom. To, že nemal úspech v konaní (najvyšší súd vyvrátil, ako už bolo vyššie uvedené, jeho tvrdenia, ktoré boli obsahom odvolania), nie je porušením označeného základného práva a nie je ani dôvodom na poskytnutie mu ústavnoprávnej ochrany.

Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v skorších rozhodnutiach základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom je potrebné vykladať tak, že v každom konaní, v ktorom súd vykonal dôkazy, má umožniť účastníkovi konania, aby sa k nim mohol vyjadriť. Za súčasť tohto základného práva nemožno však považovať aj povinnosť súdu vykonať dôkazy označené (resp. navrhnuté) účastníkom súdneho konania, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia veci umožňuje sudcovi vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takémuto rozhodnutiu vedú. Do obsahu tohto základného práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhnutých dôkazov (napr. I. ÚS 75/96, I. ÚS 64/97, I. ÚS 98/97).

Tým, že menované súdy nevykonali z dôvodov už vyššie uvedených (účel konania v jeho úseku pred rozhodnutím o vyhlásení konkurzu) dokazovanie v rozsahu navrhovanom sťažovateľom, ale zamerali sa len na zisťovanie zákonom ustanovených hmotnoprávnych a procesnoprávnych podmienok na vyhlásenie konkurzu a existenciu (splnenie) týchto základných podmienok v zmysle požiadaviek zákona (zákona o konkurze a vyrovnaní) riadne zdôvodnili, neporušili označené základné právo sťažovateľa.

Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v jeho skorších rozhodnutiach (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97) uplatňovanie zákona v súdnom konaní a postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi) nemožno hodnotiť ako porušenie základných ľudských

práv, teda ani v predmetnej veci považovať za porušenie sťažovateľom označených základných práv.

Sťažovateľ ďalej tvrdil, že vyššie menované súdy súčasne porušili v sťažnosťou napadnutom konkurznom konaní aj právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru. Aj keď ústava priamo neupravuje základné právo na spravodlivý proces, ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. II. ÚS 51/00) vyslovil názor, že „obsahom práva na spravodlivý súdny proces sú podľa Ústavy Slovenskej republiky tie práva, ktoré sú obsiahnuté v jej siedmom oddiele (čl. 46 až 50). K porušeniu práva na spravodlivý proces teda môže preto dôjsť v dôsledku porušenia týchto základných práv, ktoré patria účastníkovi súdneho konania, buď v zmysle Ústavy Slovenskej republiky, alebo príslušnej medzinárodnej zmluvy“.

Vychádzajúc z rozsahu sťažovateľom namietaného porušenia označených základných práv (čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy) a vyššie uvedených zistení ústavného súdu pri ich posudzovaní nie je možné konštatovať opodstatnenosť namietaného porušenia tohto základného práva, tak ako sa toho dožadoval sťažovateľ.

Odhliadnuc od postupu určeného ústavnému súdu ustanovením § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde (viazanosť návrhom vyjadreným v petite sťažnosti) sťažovateľ svoje tvrdenie o porušení tohto základného práva nepodložil relevantnými dôkazmi, ktoré by toto jeho tvrdenie podporovali.

Samotné namietanie nestrannosti súdu (vplyv tvrdenej ingerencie sťažovateľom označených subjektov na priebeh konania) bez predchádzajúceho využitia procesných možností obrany daných sťažovateľovi príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (napr. námietka predpojatosti sudcu, resp. súdu a rozhodnutie o nej) v konaní pred všeobecnými súdmi nezakladá právomoc ústavného súdu na rozhodovanie o takejto námietke (ktorá naviac nebola ani uplatnená v petite sťažnosti).

Rozhodovanie o sťažovateľom tvrdenom zasahovaní v sťažnosti označených subjektov na priebeh konania (postup súdu) o konkurze na jeho majetok a jeho možných dôsledkoch na výsledok tohto konania nie je obsahom právomoci ústavného súdu, ale iných na to všeobecne záväznými predpismi určených štátnych orgánov (napr. orgánov činných v trestnom konaní). Postup získavania informácií o činnosti orgánov verejnej moci (a povinných osôb) upravuje zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

Ústavný súd už vo veci sp. zn. II. ÚS 130/02 uviedol, že podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi sú závažné pochybenia týchto súdov (predstavujúce súčasne aj porušenie základných práv účastníkov konania podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom na podanie odvolania (podľa § 205 a § 205a Občianskeho súdneho poriadku), ako aj dovolania (podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku). Tieto riadne a mimoriadne opravné prostriedky umožňujú účastníkom súdneho konania namietat' závažné procesné pochybenia všeobecných, a teda aj konkurzných súdov, a tým aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj podľa dohovoru).

Z uvedeného vyplýva, že sú to všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľovi môžu a musia poskytovať ochranu základným procesným právam účastníkov súdneho konania.

Ak existuje taký všeobecný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody, ústavný súd nie je zásadne oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie. Prijatiu takej sťažnosti bráni princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy (slovami ... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd).

Z vyššie citovaných právnych názorov ústavného súdu je možné s ohľadom na posudzovanú vec vyvodit', že sťažovateľom namietané nedodržanie právnych noriem

týkajúcich sa najmä zisťovania hmotnoprávných a procesnoprávných podmienok konania, procesu dokazovania, hodnotenia vykonaných dôkazov, odôvodnenia a výrokov rozhodnutí súdov nie je dôvodom na poskytnutie ústavnoprávnej ochrany (resp. nie je možné bez ďalšieho založiť právomoc ústavného súdu) označených základných práv, ktorých porušenie sa namieta, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na posudzovanie zákonnosti postupu súdov vo vyššie označenom smere.

Ústavný súd pripomína tiež možnosť sťažovateľa využiť inštitút zrušenia konkurzu podľa § 44 ods. 1 písm. a) zákona o konkurze a vyrovnaní, a to za splnenia podmienok týmto zákonom požadovaných (IV. ÚS 31/03).

Skutkový stav, ktorým podľa navrhovateľa došlo k namietanému porušeniu jeho označených práv, je taký, že sa navrhovateľ môže alebo mohol domáhať ich ochrany dovolaním podľa ustanovenia § 237 písm. f) a g) Občianskeho súdneho poriadku. Navrhovateľ sa mohol alebo môže domáhať ochrany svojich označených práv, ktorých porušenie namieta, pred všeobecnými súdmi, čo podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia „za zmarené obchodné transakcie počas konkurzného konania vo výške 14 miliónov US dolárov“ ako náhrady spôsobenej činnosťou a rozhodnutím štátneho orgánu („vzhľadom ku skutočnosti, že správca konkurznej podstaty, je v konkurznom konaní štátnym orgánom ad hoc je navrhovateľ toho názoru, že Slovenská republika resp. jej orgány, ktoré správcu ustanovili sú povinní znášať dôsledky pochybení, ktorých sa v priebehu konania dopustil“).

Rozhodovanie o náhrade škody (vo všeobecnosti, ale aj vo vyššie uvedenom zmysle) nie je v právomoci ústavného súdu, ale všeobecných súdov (napr. aj podľa ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom).

Sťažovateľ sa tiež dožaduje odkladu vykonateľnosti právoplatného rozhodnutia krajského súdu č. k. 38 K 39/95-333 z 30. júna 1999.

Ústavný súd pripomína, že rozhodovanie o zrušení právoplatného rozhodnutia, o jeho vrátení na ďalšie konanie, ako aj rozhodovanie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a zákaze pokračovať v porušení základného práva je v zmysle ustanovení čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy viazané na predchádzajúce rozhodnutie ústavného súdu o vyhovení sťažnosti a vyslovení porušenia základného práva alebo slobody. Z uvedeného dôvodu (neprijatie sťažnosti na ďalšie konanie) sa ústavný súd týmito návrhmi sťažovateľa nepovažoval za potrebné zaoberať. Z toho istého dôvodu nepovažoval ústavný súd za potrebné zaoberať sa ani návrhom sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia.

Ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu predbežne prerokoval predmetnú sťažnosť a odmietol ju z vyššie uvedených dôvodov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2003